

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:
 8 kr., če se tiska 1krat,
 12 " " " " 2 "
 15 " " " " 3 "
 Kolek (štampelj) znesse vselej 80 kr.
 Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Velja do konca tekočega leta po pošti in v Ljubljani na mesec . . . . . — 80 "
 posamezno številke po — 7 "
 Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.
 Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija v Blaznikovi tiskarnici na Brogu.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Državni zbor in g. Dežman.

Če bi bili mi volilci Trebenjskega, Kočovskega, Žužembarskega in Radeškega okraja, bi državnemu poslancu g. Dežmanu poklonili to-le adresi:

Državni poslanci sicer od svojih volilcev ne smejo nobenih podukov prejemati, ampak voditi jih ima le njihova vest in njihovo poštenje, da obračajo svoje poslanstvo le v korist dežele, ktera jih je izvolila, in ne v samopridne namene. Vestno bi se tedaj morali vdeleževati obravnave in pri glasovanju brezozirno pred očmi imeti edino le blagor svojih volilcev in svoje poštenje.

Vi pa v pretečenih sejah državnega zbora niste tako ravnali. V deželnem zboru Kranjskem in pri ustavovernih shodih bilo je skoraj edino le Vas slišati, in v zavetju deželnega glavarstva imeli ste zmirom dovolj poguma, da ste razodevali svojo osebno razjarenost, na Dunaju pa niste ust odprli, kakor da bi Vas tam ne bilo; se vé da je ložej in bolj diplomatično v Ljubljani hudovati se nad dr. Bleiweisom in dr. Costo, kakor pa na Dunaju nad ministrom Depretisom in nad mogočnimi borzizjanci, ker komaj ste v Ljubljano prišli, se Vam je jezik zopet razvezal in v drugi seji deželnega zbora ste že zopet razsajali, med tem ko se Vam je na Dunaju bolj pametno in varno zdelo, na mesto sebe v boj pošiljati dr. Schafferja.

Pa o ti čudni molčečnosti v državnem zboru in še o mnogem drugem, kar bi bili Vi morali storiti, in niste storili, za zdaj molčimo, dokler ne pride čas, ko nam boste morali odgovor dati o svojem postopanju; ne moremo pa molčati k temu, da ste iz gole samopridnosti in častiželjnosti zanemarili najvažniši korist

svojih volilcev, ko je prišlo na glasovanje vprašanje, ali naj se avstrijski narodi zopet izdajo borzizjanski drhali!

V seji državnega zbora je bilo pri debati v vladinih finančnih predlogih tudi vprašanje, ali se sme posoditi tudi na take papirje, ki nimajo pupilarične varnosti. Vsakdo bi videl, da bi taka postava bila na dobiček le borzizjancem, poštenu delavnosti pa na kvar. Zato je bila večina zoper njo, še nekdanji denarni minister Brestel je zoper tako početje stopil na noge, in postava je padla s 119 glasovi proti 116, da si ravno so se vsi ministri živo za njo potegovali. In Vi? kje ste Vi takrat bili? na katero stran ste se vstopili? Za postavo niste hoteli glasovati, proti nji glasovati pa niste imeli poguma! Prijazno lice enega ministra Vam tedaj več velja, kakor korist Vaših volilcev, ker ste se med glasovanjem o omenjeni postavi umaknili iz dvorane, da si niste podrli svojih naklepov za bodočnost. Opomniti Vas pa moramo, da bi bili morali tudi Vi storiti, kar so storili najslavniši možje Vaše stranke, kakor n. pr. Herbst, Brestel in celo dr. Schaffer in glasovati zoper omenjeno jako škodljivo postavo.

Tega madeža Vam ne bode izbrisal noben izgovor, nobeno opravičevanje! Saj veste, da se je v velikih parlamentih včasih celo prigodilo, da so za smrt bolne poslance prinesli v zbornico, da so oddali svoje glasove, kadar je šlo za kako važno in imenitno postavo: Vi pa ste se zdravi kakor riba in preišljeno iz državne zbornice umaknili in zavrgli svoj glas, kterege bi bili morali oddati v korist svojih volilcev, samo zbog tega, da se višjim osebam niste zamerili. Zdaj vemo še bolj kakor doslej, koliko ste vredni!

Politični pregled.

V Avstrijskih deželah.

Svetli cesar so poslali knezu Auerspergu, prvosedniku v ministerstvu, to-le pismo:

Ljubi knez Auersperg! Petindvajsetletnico Mojega cesarjevanja so vse dežele Mojega cesarstva enoglasno in slovesno obhajale.

Z veselo zadostitvejo in s prisrčno hvaležnostjo sem sprejel ponovljena zatrjevanja nepremakljive zvestobe in vošila, ki so Mi jih pismeno, ustmeno in telegrafično razodeli obe državni zbornici, zastopništva dežel in občin, družbe, društva in posamezne osebe. Z veseljem sem zapazil, kako so se stari in mladi po mestih in kmetih, vsi stanovi in vsa opravilstva z enako prisrčnostjo vdeleževali slovesnost, ki so jih ta dan povsod napravljali.

Prav posebno Me je pa še razveselilo, da je bilo dovolj, le slišati Mojo željo, in že so se prav ginljivo skušali za prednost v skazovanji najblažji dobrotnosti, že so ubožnim solze brisali in stiskanim na pomoč hiteli.

Dolga vrsta dobro preišljenih daritev in vsakoršnih lepih milodarov, ki se imajo po Meni imenovati, bo odprla nove više blagoslove za prihodnost, ter bo v živem spominu ohranila slovesno obhajano petindvajsetletnico v srcu Mojih ljudstev.

Ljubezen Svojih ljudstev, ki se v teh djanjih razodeva, in ki sem jo pri nastopu Svojega vladanja s preslavnim spominom Svojih prededov kot najdražji zaklad prejel, — našel sem jo v osodepolnih petindvajsetih letih Svojega vladanja v sreči in nesreči enako potrjeno, in svest sem si, da bode tudi v prihodnje Meni in Moji rodovini na strani stala.

Srečnega se štejem, da v tej ljubezni in zvestobi nahajam najlepše plačilo Svojih vla-

Podlistek.

Iz Marnovega „Jezičnika.“

(Konec.)

„Vidim, da so Slovenci le vaščani (Kleinstädter), mu je pisal spet neki učenec; trdijo le svojo zlodjevo trmo in nočejo se pridružiti drugim Jugoslovanom. . . . Le po bergljah se vleče naše slovstvo. Za slovstvene prepire si v lase segajo, drugi narodi se jim smejejo, sovražnik jih podpira in vidi, kako krasno mu v žrelo hité. V šolskih vajah se mladina, iz ktere bi mogli potlej postati možje naroda, le malo, ali bolj prav, nič slovanskega duha ne navdije, in tako se že večidel v mladosti domači jezik vsakemu prignjusi in Boga hvali, da se ga je vender znebil tega mučenja. In večidel je le vsak, če ima le kaj estetičnega duha, napolnjen z ljubeznijo do nemškega jezika. To je pravi stan naših slovstvenih Epigonov. Rekel bi kdo, da jaz sem malo vnet za

svoj narod, ki ga ne hvalim; ali še preveč sem iskren in ga ljubim strastno, pa nisem vaščan, ampak občni Slovan! . . . Imam le ranjeno in včasih krvavo srce, glavo pa polno obupa in nade in čudnih načrtov, kako bi le kterikrat mogel za en vinar pripomoči, da bi bil moj slovanski narod prvi in najslavniši tega sveta itd.“ Taki ješči mladini je Metelko — se vé — vse prehomeopatično učil slovenščino, da si ravno je od leta do leta bolj segal v znanstveno jezikoslovje in v književno zgodovino, kar spričujejo že tudi naloge, ktere so brez dvoma vjemale se z naukom samim.

Nekterim tako vžganim dijakom je bilo slovenščine po šolah vse premalo, mnogim pa še preveč, vzlasti nekterim domačim in tujim profesorjem, kterim je bilo torej prav po godu, da se slovenščina ne osebno ne vradno ni pospeševala, in radostno so si časih — sam sem jih čul — pripovedovali srborita djanja dijaška v šoli slovenski. Razun tega ni bilo pripravnih knjig, in znak iz slovenščine nobenemu ni ško-

doval. Kako težaven stan je imel tedaj Metelko med svojimi učeniki, si potem vsakdo lahko misli.

Sreča, velika sreča zanj in za slovensko reč je bila, da je leta 1852 ljubljanska gimnazija dobila ravnatelja, kateri je bil do vsih ravnega duhá ter duhá slovanskega, in ta je bil Jan Nečásek. V kratkem spozna nevgodne razmere tukajšnje, pa hvalne lastnosti in književne zasluge Metelkove. Česki Slovan vidi, da Metelko dela do svoje sive starosti kakti slovenski Dobrovski, ter ga podpira krepko pri vsih njegovih šolskih opravilih. Močen na duhu je slabel Metelko na očéh; razun pogostnih šolskih sej ali skupnih posvetovanj po novi učni osnovi so ga mučile vzlasti premnoge naloge, ki so slabotnim očem res prave nadloge. Učil je torej od leta 1854/5 le še v VII. in VIII. razredu, in ker je sila tudi tu do vrha prikripela, hodi ravnatelj Nečásek dve poslednji leti sam z njim v šolo, češ, da se uči slovenščine, v resnici pa njemu za brambo proti drzni mladini.

darskih skrbi in Svojega vednega prizadevanja za blagor vseh svojih ljudstev; in zato izrekujem z ginjenim srcem vsem skupej in vsakemu posebej Svojo zahvalo in svoje popolno priznanje.

Naročujem Vam, da to razglasite.

Na Dunaji 3. dec. 1873.

Francisek Jožef, *r.

Pri večernici, ki je bila 2. dec. v cesarskih redutnih dvoranah, so se cesar posebno dolgo pogovarjali z grofom Hohenwartom. Predsedniku zbornice poslancev so pa posebno priporočili postavu o posojilu.

Znano je, da je zbornica poslancev pri debati o posojilu določila, da vlada ne sme posojevati denarjev na take akcije, ki nimajo pupilarne varnosti. Gosposka zbornica pa je to določbo zavrgla in sklenila, da se sme posojevati na vsaktere papirje. Finančni minister, ki je za to govoril, je rekel da bode vlada skušala poravnati to nasprotje med zbornicama.

Cesar se je 4. t. m. podal v Gödölö, cesarica pa že 3. t. m.

V političnih krogih se močno govori, da bode vlada kmalo skušala porazumeti in spraviti se s Čehi. — „Pokrok“ poroča, da bi po prepričanju kluba českih poslancev velika nevarnost bila za državno pravo Češkega kraljestva, in za autonomijo dežele in naroda, če bi se vdeležili sedanjega deželnega zbora. Ker so mladočehi ravno nasprotnega mnenja, jih pri novih volitvah klub in zaupni možje ne bodo več priporočali za kandidate. — „Politik“ je bila na dan cesarjeve petindvajsetletnice zopet konfiscirana. Državni pravdnik ne vé za noben praznik.

V Ogrskem zboru se snuje neka središnja stranka na podlagi Ghyczyjevega programa. — Ker se Szell brani finančnega ministerstva, je Szlavy rekel, da tudi on ne ostane več minister.

Vnanje države.

Pruska zbornica poslancev je s 359 glasovi proti 6 sprejela predlog, da naj se kolek (štempelj) pri časnikih odpravi. — Trierska sodnija je obsodila tamošnjega škofa, da plača 3600 tolarjev globe, ker je postavil 18 duhovnov.

Iz Francoske je bilo pred kratkim slišati, da hoče kraljeva stranka grofa Chamborda pripraviti, naj se francoskemu prestolu odpove. „Vaterland“ iz zanesljivega vira izvé, da tega ne bodo storili, delali bodo marveč na to, da

Po tolikih notranjih in vnanjih šolskih spremembah si Metelko želi stanovitnega pokoja. S posebno dr. Maderjevo spričo hudo oslabelih oči ga poprosi 28. maja l. 1857, ter dobi po sklepu cesarskem 18. avgusta vrh pokojnine za slovstvene zasluge svoje tudi zlati križec s krono. To pa na iskreno priporočbo Nečáseka, kateri mi je sam pravil, da je v dotičnem pisanji, razun zveste vdanosti do svitle cesarske rodovine, povzdgal vzlasti književno delovanje njegovo. „Der feierliche Akt — piše v gimnazijskem izvéstji l. 1858 o tém Nečásek sam — ging am 10. September 1857 um 11 Uhr im Praesidial-Bureau vor sich, wo Se. Excellenz der k. k. Herr Statthalter Gustav Graf Chorinsky, in Gegenwart des Gymnasial- und mehrerer Mitglieder der übrigen Lehrkörper unserer Stadt — nach einer der Feier des Tages und den Verdiensten des Jubilanten angemessenen Rede dem im Staatsdienste ergrauten Veteranen des Lehramtes die hohe Auszeichnung an die Brust heftete. Der Jubilant sprach hierauf tief gerührt dem er-

se splošna volilna pravica na korist olikanih stanov nekoliko omeji. V dveh ali treh letih pridobé si na ta način pošteno z ljudstvom vred monarhično večino. Grof Pariški postal bi kraljevi namestnik ali načelnik vlade. Mak Mahon je desničarjem narodne skupščine rekel, da se bode precej odpovedal svoji oblasti, ko bodo ustanovili pošteno in zanesljivo kraljestvo. — Za postavu o ustavi sklenilo se je voliti komisijo 30. poslancev. Levica se je volitve zdržala, ker jih je izmed desnice voljenih že 25. — Za postavu o mestnih gosposkah volila se je komisija 15 poslancev, med temi je 9 desničarjev in 6 levičarjev. — Namesto liberalnega Fourniera, ki je demisioniral, je za poslanca pri sv. Očetu izvoljen markez Noailles. Na njegovo mesto v Washington pride menda Bartholdy, do zdaj tajnik pri francoskem poslanstvu v Petrogradu. — Desničar Seyur je izvoljen za tajnika narodne skupščine. — Vojni minister zarad pomanjkanja denarjev ni hotel sklicati vojakov, ki so na odpustu, k navadnim vajam, pa ministerski svét je sklenil, da se morajo sklicati, ker postava to veleva. — Mak Mahon je poslal Avstrijskemu cesarju pismo, v katerem mu za petindvajsetletnico čestita.

Laška. Nek telegram iz Rima poroča, da so papež nekoliko bolehní, in 2. decembra sobe niso zapustili (?). Liberalci že komaj pričakujejo smrt papeževo, — ker mislijo, da bodo potem ložej dosegli svoje namene. Pa ne papež, ampak Bog varuje svojo cerkev! — Vlada se je zopet polastila nekterih samostanov. — Amadej, bivši Španjski kralj, je imenovan za glavnega inšpektorja laške armade.

Na Španjskem Karlisti čedalje bolj napredujejo. Republikanci so se prepričali, da so bila poročila o zmagi republikanskega generala Morionesa vsa izmišljena. Moriones ne more nič opraviti in se je hotel vodstvu odpovedati, pa mu Castelar ni pustil. Zdaj bo skušal z živežem preskrbeti Pampeluno, ktero bodo Karlisti oblegali. Zajeli so dalje Barcelono in tudi v Novi Kastiliji čedalje večo moč dobivajo. V Valenciji osnovali so vojaško šolo za odgojo mladih oficirjev, in napravili tudi vlivarnico, kjer bodo kanone vliвали.

Don Carlos je razpisal posojilo za 100 milijonov realov (10 mil. gold.), od kterega se bodo plačevale 6 percentne obresti, in ki se bode v petih letih po storjenem miru vrnilo. Denar obračajo za napravo gorkih zimskih oblek za vojake, kateri so je silno potrebni,

habenen Monarchen und dem k. k. Herrn Statthalter seinen erfurchtsvollen Dank aus. Das Verdienst, welches sich Professor Metelko währed seiner mehr als vierzigjährigen Lehrwirksamkeit um die Ausbildung der slovenischen Sprache durch schriftstellerische Leistungen erworben, ist weit über Krain's Grenzen bekannt“.

Tako je tedaj tudi Metelko za slovstveno delovanje slovensko dobil cesarsko poslavljenje, kakor pred njim že Japel, Kopitar, Miklosič. Bila pa je Metelkova v tem oziru sama priprostost, in pripovedovali so mi tedaj vprični, da je razun svetlemu cesarju in njegovemu visokemu namestniku očitno takrat hvalo dajal tudi blagemu ravnatelju, ki mu je poslednji čas tako vrlo pomagal krotiti drzno šolsko mladino! — „Vekša ko je pravičnega moža vrednost, vekša je tudi njegova ponižnost, ako je mož po volji božji,“ piše Slomšek o lepi zvezdi slovenskega slovstva, o ranjkem Japelnu (Drobtince l. 1852. str. 126. — Koledarček Bleiweis. l. 1856. str. 29.). Koristne

ker morajo dostikrat pod milim nebom prenočiti. —

Vlada je obljubila, da bode kaznovala gosposke v Santjagu na Kubi.

V Carthageni je vse kakor je bilo; bombardovanje ne dela veliko škode mestu, ki ima po večem s kamenjem preobokane hiše.

Amerikanski kongres se je 2. decembra pričel.

Dopisi.

Iz Tržaške okolice, 29. nov. — X —

Da bo naš mestni in deželni zbor tudi zanjeprej v svoji večini rudečkarško-lahonsk, pričajo nam volitve župana in dveh podpredsednikov. Stari kolovodje so zopet izvoljeni. Vendar smo si Slovenci nekoliko na boljsem, ker vsi okoliški zastopniki so, razen enega, narodni, in tudi nekoliko mestnih poslancev spada k zmerišni stranki. Konservativne pa te stranke nikakor ne moremo imenovati, ker njeni prvrženci so liberalci, samo ne tako prenapeti, kakor „Progresovci“, in vladi bolj vdani. Iz tega se vidi, kako nespametno, da ne rečem hujšega, so ravnali volilci V. okoličnega okraja, da so si moža te stranke (g. Burgstallerja) izvolili za svojega zastopnika mesto priporočenega slovenskega kandidata. Če je pa res, kar „Sl. Narod“ pripoveduje o ondašnjih gg. duhovnikih, da sta namreč zanj agitovala iz osebne dobičkarije, potem v črne bukve lahonor in liberaluhov ž njima! Če tudi je gosp. Burgstaller osebno prijazen, zgovoren, postrežljiv itd., in če tudi zagovarja kdaj v zboru kako okolici koristno napravo, vendar je in ostane naš političen nasprotnik v cerkvenih in narodnih zadevah. Zato bi se ono počenjanje omenjenih gg. duhovnikov, ako je resnično, nikakor ne dalo opravičiti in bilo bi le dobro došlo orožje v rokah naših liberalnih nasprotnikov. Pa upamo, da ni bilo tako. —

G. Burgstaller, voljen tudi v I. mestnem razredu, odpovedal se je temu poslanstvu in sprejel ono v okolici — se veda, saj v mestu se ni bati, da bi izvolili Slovence. Tako imamo v Tržaškem zboru le 5 Slovencev, Italijanov pa je 48, in po dopolnitni volitvi jih bo 49 — s pomočjo politično ničastih Opencev in njihovih voditeljev! Sicer pa upamo, da bodo vsaj peteri naši poslanci složno in energično postopali ter se v zboru tudi oglasili, kadar bo treba, posebno ker so po teh volit-

njegove bukve, osebne zasluge in izvrstne dušne lastnosti so bile tudi svetlemu cesarju znane, in zlata svetinja bila mu je poslana. Poklican v Ljubljano častito znamenje prejet, se je pešec podal na pot — kakor sem slišal pripovedovati. Po cesti se za njim pripelja gospod, kateri se je ravno na to slovesnost v mesto namenil. Vgledaje ponižnega Japelna pešca ga prijazno povabi, naj se ž njim pelje na častito obhajo, ktera je njemu veljala. Blažen mož, kateri več velja pred Bogom in pri pravičnih ljudéh, kakor se sam obraja; le on lahko zadovoljno in veselo živi, kajti več prejme, kakor po svojih mislih zasluži in poželi. Zadovoljnost je polovica življenja! ona je prave kršanske modrosti blažena hčer, pa le onemu zvesta družica, ki brez truda za božje kraljestvo dela in za blagost svojega naroda skrbi.“ Tako je delal tudi Metelko do svoje sive starosti kakti naš drugi Dobrovski.

vah nektele ničle odpadle in prostor naredile za ta posel zmožnejšim osebam. *)

Konečno naj še pristavim, da tukaj sploh želimo, da bi po novem letu „Slovenec“ gotovo vsaki dan izhajal, da nam ne bi bilo treba segati po družih neslovenskih in nekatoliških časnikih.

Iz Gorice, 2. decembra. Čitalnica naša imela je včeraj svoj občni zbor. Navzočnih je bilo mnogo članov obeh strank. Predsednik dr. Tonkli pozdravi z govorom zbrane ude, tajnik in denarničar preberata svoja poročila. Po dnevnem redu imela je priti na vrsto točka volitev nevega odbora. To je dalo mladim povod, da so hoteli prej govoriti in svoje nasvete staviti, akoravno je bila to zadnja točka dnevnega reda. In pri ti priložnosti pokazali so neolikanost v vsi svoji nagoti. Akoravno jim je predsednik zagotavljal, da se drži strogo društvenih pravil in da drugače noče in ne more postopati, so vendar le kričali o terorizmu in enakih rečeh. Predsednik sejo pretrga, da se oddajo volilni listki. Predsednika in denarničarja so volili vsi. Dobil je pa po dr. Lavriču nasvetovani predsednik prof. Erjavec le 32 glasov, konservativni kandidat dr. Tonkli pa 38. Ravno tako je zmagal tudi denarničar g. J. glič z 49 glasovi proti Šantelnu, ki je dobil 21 glasov.

Ko so mladi videli, da ne zmagajo, volilo jih je le nekaj malega drugih 7 odbornikov, in z večino glasov so bili izvoljeni: Marušič Andrej s 40, Budav Leop. 40, prof. Povše 37, Vodopivec 37, Vodušek 37, Doljak Teodor 37, Grešič 36 glasovi. Za namestnika sta dobila Erjavec 34 in Kafol 30 glasov.

Čitalnica je toraj zopet v rokah konservativnih gospodov in upati je, da bode, ako mladi nalašč ne bodo zaprek stavili, vrlo napredovala. Želeti je, da se napravi v kratkem kaka beseda, da se ne bode zamogla očitati malomarnost in preziranje postav. Kadar se zopet kaj važnega pripeti, poročam Vam hitro **).

Iz Dunaja, 2. decembra. Sinoči je bila tukaj velika razsvitljava zavoljo 25letnega cesarjevega vladanja. Oči so dobile dosti paše, posebno po okroglici (Ringstrasse) so bile nektele palače prelepo okinčane: luči, zastave, grbi, različne podobe, umetni ognji so nekako čarobno moč imeli razsvetljevale nočno tmino. Ljudstvo Dunajsko pa, mislim, da je bilo vse na nogah: staro in mlado, moški in ženske; vse se je trlo po raznih ulicah, okroglica je bila natlačena, kdor jo pozna, lahko si misli obilno število navzočnih. Tu smo bili vsi enaki, imeli čast, niži in visoki gospodje so se drenjali zraven umazanih postopačev, v svilo oblečene gospe zraven priprostih dekel. Marsikdo je zaječal, ker je v gnječji dobil ktero pod rebra; marsiktera gospa je milo pogledovala na raztergano obleko in marsiktero otroče pri 10 ali 12 letih je vrlo pušilo dolgo smodko ter tako pripomoglo k občni razsvitljavi. In kaj si je mislila ta množica? Je-li premišljevala, kaj je sveta oblast? Da ona izhaja od Boga, pa ona ni vir pravic, ampak da naj natorne od Boga dane pravice posameznih in društev brani, ter varuje zoper motilce reda? Pa pustimo premišljevanje v miru, vsaj je v tem obziru sedanji čas prevelika zmešnjava; le to želimo, da bi se povrnilo na krščansko stališe, ter dali cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je Božjega.

*) Ta stavek smo izpustili, ker od Vas granjanih, tudi nam jako neljubih pomot in spak ni ne g. dopisnik kriv, ne vredništvo, ampak edino le to, da se tiskovne pomote niso ob času popravile. Za naprej bo že bolje.

**) Prosimo!

Vred.

Tudi nekoliko škofov je bilo tu — govorilo se je, da se mislijo v malo posvetovanje zbrati. Napačno bi ne bilo, ker v prihodnjem zboru se bodo predložile cerkvene postave v razpravo. Morda bi ne bilo zastoj, ko bi varhi Sijonski ktero spregovorili. Ako smo prav slišali, hočejo nekoliko semenišč odstraniti in vstanoviti fakultete; eno fakulteto bi hotela vlada voditi in bogoslovski učitelji bi bili c. kr. profesorji, a zraven bi naj bili tudi konvikti pod vodstvom škofovom. Če bi bilo to res — ne vemo, ne — ne bila bi ta postava ne ptič, ne miš, ampak zgolj polovičarska, ktera ostati ne more, in žene ali nazaj, ali naprej. Na Pruskem si je vlada prilastila oblast odgojevati in vednostno izolirati bogoslovce; temu so se vprli škofje, kar so. sv. Oče v zadnji okrožnici odobrili, ter ove postave obsodili. Kar je na Pruskem napačno ali bi bilo mar to v Avstriji dobro? In čudno, železniške družbe, banke itd. si same volijo svoje predsednike in same sodijo o njihovi sposobnosti in pripravnosti, to se dovoli, le cerkvi se hoče ta pravica kratiti, le cerkev bi ne smela sama odgojevati svojih služabnikov!!! Zakaj? Ker se boje, da bi cerkveni služabniki ne bili — cerkvenega duha (!); radi bi jim vcepili nekoliko modernih načel, da bi častili in molili modernega boga, in mu cerkev prodali. Ne vemo sicer ne, kaj pride, toda nič dobrega ne moremo pričakovati od mož, kateri govore o „nazarejskem modrijanu“, o ptuji oblasti itd.; nič dobrega ne moremo pričakovati od mož, ki prostost obetajo, a namesto kruha kamen podajajo, nič dobrega se ne nadjamo od mož, katerim svetna oblast ni oblast od Boga in toraj pred Bogom ne odgovorna, ampak izpeljujejo vso oblast od ljudstva, ali pa fantastično govore o vsegomogočni državi, ktera premore vse ne glede ne na Boga ne na druge pravice, in pred vsem svojo vserazrušilno (?) moč obrača v to, da žali svete pravice katoličanov.

Domače stvari.

(*Mnogovrstno se je praznovala*) cesarjeva 25letnica, ki je gotovo v neštevilnih srcih vtrdila na novo zvestobo do najviše blage rodovine cesarske. Hvale vredna je misel, da, celo potrebna, v srcih nježne mladine že vsaditi klico domovinske ljubavi in zveste vdanosti do presvitle hiše vladarske. Prav je tedaj da je vodstvo tukajšne mestne šole hotelo darovati učencem dostojen spominek na ta veseli dan. Reči pa moremo, da ta dar, naj pride že od koder koli hoče, ni primeren za slovensko mladino. Spominek „Das Kaiser-Jubiläum“ dečkom že zarad tega ni razumljiv, ker je v nemščini spisan, in dečkom, ki še ne znajo nič zgodovine, zavolj le obče načrtanega obsega nerazumljiv. Nahajajo se pa v listu tudi stavki, ki se bolj nagibajo k neresnici ali so celo neresnični. Iz vsega se vidi, da je to pisal kak v nemštvo jako zaljubljen časnikar. — Njegovo nagnjenje do preljube Prusije, ki ni Avstriji še nikdar bila prava prijateljica, se kaže še v teh kratkih obrisih, ko bi bil moral posebno Avstrijstvo v njegovih svitlih, slavnih namenih živo naslikati.

Tako pravi n. pr., da se je 1866. l. prelivanju krvi konec storilo „Dank der weisen Mässigung Preussens.“

Vsakemu je znano, da je skoz in skoz neresničen tudi ta-le stavek: Der Vertrag mit Rom (Concordat), der bei der Gesamtbevölkerung auf den heftigsten Widerstand gestossen war, wur-

de als aufgelöst erklärt, und der Jubel darüber gab sich in einer glänzenden Illumination kund.“ „Novice“ so tedaj pisale: Ljubljana še nikdar ni bila tako temna, kakor sedaj, in tudi o drugih mestih je znano, da tedaj niso plavale v morju svetlobe. Da ljudstva dualizma niso sprejela „als Bürgschaft des Friedens,“ narbolj kaže sedanji položaj „allgemeiner Unzufriedenheit.“

Po načinu vseh nemško-liberalnih pisacsev se tudi ni mogel zdržati, da bi v malo vrsticah ne bil dal saj enega vdarca res avstrijskemu lojalnemu ministerstvu Hohenwartovemu. Pa letu 70 in 71 mora saj nekoliko gloriije zapeti — „dem Deutschen Aar, der den übermüthigen gallischen Hahn züchtigte,“ ktera klavzula bo že pač našo mladino navdušila za avstrijsko čutstvo! — Menim, da je tako naklonjenje slovenski mladini neprimerno, zgrešeno in nikakor ne pripravno v mladih srcih izbuditi ono višo smisel, ktero je morebiti darovatelj nameroval. Ali pa morebiti!? — —? Kaj je že Herman proti koncu svojega govora v adresni debati omenil? —

(„So ehrt das deutsche Publikum in Laibach den Kaisertag!“) Najlepša ilustracija tem besedam vradne „Laib. Ztd.“ od 3. t. m. je to, kar se je „am Kaisertag“ v nemčurski kazini godilo, kjer je ta „das deutsche Publicum“ obhajalo petindvajsetletnico. Izmed daljnih dogodeb, ki se po mestu pripovedujejo in o kterih ne „Laib. Ztg.“ ne „Tagblatt“ ne črhneto besedice, posnamemo v kratkem to, kar se nam najbolj jedrnato zdi. Omenjeni večer namreč je bil zbran v kazini do malega ves „cvet“ ljubljanske „nemške“ inteligencije, med njim tudi nemški igravec s svojo zaročeno, tudi igralko. Se vé, da galantni gospodje „a là dr. Schaffer“ niso pustili te igralko pri miru in tako se je vnel precej zburjen prepir, zlasti med grofom Auerspergom, bratom deželnega predsednika in nekem železniškem inženirjem, in sicer zato, ker je grof Auersperg inženirju pri mizi prostor zasedel in mu potem prav robato odgovoril, tako da sta se skoro na dvo-boj klicala. Pri mizi navzoč pa je bil tudi nek Francoz, kteremu se je to vedenje nekako „čudno“ zdelo, tako da se je z besedo vmes vtaknil. Na to vstane gospod Anton vitez Gariboldi, ravnokar izvoljeni poslanec Idrije, in založi Francozu prav viteško klofuto. Stvar naredi velik hrup, pridere še več c. k. uradnikov v uniformi, ktere je pa nek ustavoveren meščan s prav lepimi priimki počastil, ki so se zlatim in srebrnim zavratnikom prav malo podali. Kaj bo z zaušnico traktirani Francoz storil, se še ne vé, pa pravi se, da so ga z lepo svoto denarja pregovorili, da molči. — Kaj bi se že zgodilo z g. vitezem Gariboldijem, ako bi bil častnik? In ker je deželni poslanec...?? — Tudi od plesa se pripoveduje, da se je neka knezinja pritožila, ker se je „fajerber“ plesouk Doix predrznil ž njo plesati, in da je vsled tega gosp. Doberlet dobil nos. Še celo o soireji pri predsedniku Auerspergu se pripovedujejo razne stvari, kterih pa ne verjamemo. „So ehrt das deutsche Publikum in Laibach den Kaisertag!“

(*Pri g. Mačku*) na velikem trgu je viditi lepa podoba sv. Antona Pad., ktero je g. Franke naslikal za tukajšno frančiškansko cerkev.

(*G. Hrovat*), vodja učiteljske pripravnice, je postal okrajni šolski nadzornik v Ljubljanskem mestu.

(*Za reveže*) je mestni magistrat o priliki cesarjeve petindvajsetletnice nabral 1869 glđ. 17 kr., ktere je po večjem že razdelil.

(*Vabilo*) k Veliki besedi v spomin rojstnega dné Franceta Prešerna, ki jo

napravi 8. dne decembra t. l. národna čitalnica, združena z dramatičnim društvom v dvorani čitalnični, s prav zanemivim programom, se ravno razpošilja.

(Riharjevi napevi.) — Ker se večkrat primeri, da kdo želi kupiti kaj napevov rajnc. stoln. organista Greg. Riharja, pa jih ne ve kje iskati, prijateljem njegovih napevov naznanjamo, da se dobivajo še vsi pri njegovi sestri Jerici Riharjevi, v gosposki ulici h. št. 211.

Ker se je približal zopet božični čas, priporočajo se vsim č. g. organistom in preč. duhovščini posebno napevi božičnih pesmi, ki so v raznih zvezkih med drugimi napevi vrsteni. —

(Katoliška družba) bode v nedeljo 7. t. m. ob 11. uri dopoldne v Čitalnični dvorani podarila 80. revnim šolskim otrokom novo zimsko obleko. P. i. dobrotniki se vljudno vabijo da se obilno vdeležijo te lepe in ginljive svečanosti.

(Učeni Mommsen o dr. Costi.) — V Berlinu je pred nekaj časom nasvitlo prišel drugi natis imenitnega učenjaškimi krogom namenjenega dela: Corpus inscriptionum latinarum. Consilio et auctoritate Academiae litterarum regiae Borussiae edidit Theodorus Mommsen. Berlin 1873. V drugem zvezku tega učenega dela, v katerem se nahajajo vsi znani napisi iz časov Rimske republike, govori Mommsen, čegar ime slovi med učenjaki vsih olikanih narodov, tudi o dr. Costi in pripoznava, da dr. Costa ni le eden njegovih najboljših prijateljev, ampak da je veliko pripomogel k izdelavi imenovanega dela, za katero se je učeni mož trudil veliko let. To spričevalo učenjako v imenitnem delu, katero ima neprecenljivo vrednost za vse prihodnje čase, je gotovo velika čast za dr. Costo, kterega nekteri ljudje tako radi grdiijo in v nič devajo.

Zavoljo praznika izide prihodnji list v torek zvečer.

Razne novice.

— Kolera. Konec nov. je ta kužna bolezen precej kosila v župni vasi „Dragi“ nad Metliko. Tu prebivajo Vlahi. Pomrlo jih je nad 25. Tudi v suhorski fari je zbog mnoge dotike i občjenja z graničarji sem ter tje popadala ljudi na Hrastu, v Dolu in Dolenjem Suhoru, kjer jih je nekoliko pomrlo. Kakor zdaj izvedamo, hvala Bogu, bolezen ponehuje in upa se, da je bo kmalo konec.

— Glasoviti Fister iz Radolice, ki je bil l. 1848 učenik kršanskega nauka na Dunaju, pa je dijake hujskal v upor in zarad tega bil k smerti obsojen, pa je še o pravem času pete odnesel v Ameriko, bi na stare dni neki zopet rad nazaj v blaženo Avstrijo prišel. Tako vsaj je brati v nekem Dunajskem listu, kteri o njem pripoveduje, da se v New-Yorku peča s podučevanjem in da hočejo stari njegovi tovarši in prijatelji, ki so bili z njim vred tje pobegnili, dati mu potrebnih denarjev za popotovanje, če ga na Dunaju z vsem potrebnim za prihodnje preskrbijo. Omenjeni list priporoča, naj se mu da penzija, katero za svoje žrtve zasluži! To je prav liberalno, škofom in duhovnom, ki zvesto spolnujejo svoje dolžnosti, naj se prihodki jemljejo in zapirajo, in če so 50 let delali že v nogradu Gospodovem, naj se jim iz milosti dá 300 gl. penzije, odpadniku pa in puntarju naj se da penzija (morda celo iz cerkvenega premoženja?), da bo mogel svoje stare dni brez skrbi živeti. —

— Zbor duhovne mladeži biškupije senjske je po izgledu zagrebških bogoslovcev izdal za prosto ljudstvo povest: Dubravka, po nemškem predelano.

— „Vienac“, hrvaški lepoznanski list, naznanja, da se bodo na svitlo dala skupna dela nedavno umrlega hrvaškega pisatelja, narodnega zastopnika in slavnega domorodca dr. Ivana Dežmana.

— Fond za izdavanje skupnih umotvorov slavnega pesnika, generala P. Preradovića, se po mnogih darovih dobro narašča.

Telegram „Slovenca“.

Gališki deželni zbor oporekuje zoper neposredne volitve v državni zbor.

Načrtovano:

Služba kateheta na viši realci v Ljubljani, s 1000 gl. plače, petletnimi prikladami po 200 gl. in djansko priklado 250 gl. Prošnjam kterim se ima priložiti spričevalo knezo škofjskega ordinarijata, da je sposoben za podučevanje, se vložijo pri deželnem šolskem svetu kranjskem do 15. januarja p. l.

Služba računskega svetovalca pri finančni direkciji v Ljubljani. Prošnje se vložijo v 14 dneh.

Služba okrajnega ranocelnika v Starem trgu pri Poljanah z 200 gl. plače. Prošnje se vložijo pri okrajnem glavarstvu v Črnomlju.

Eksekutivne dražbe.

v prihodnjem tednu:

9. dec. 3. Ant. Pregel-ovo iz Ustij (1092 gl. v Litiji. — 3. Ant. pred Janez Hribovšek-ovo (722 gl.) v Litiji. — 3. Fr. Vilfan-ovo iz Zg. Bitnja (3668 gl.) v Kranji. — 3. Jož. Dolinšek-ovo iz Zahriba (4888 gl.) v Litiji. — 3. Marka Rom-ovo (340 gl.) v Črnomlju. — 3. Jan. Hutter-jevo (120 gl.) v Kočevji. — 3. Jož. Kristan-ovo iz Studenca (2464 gl.) v Zatičini. — 2. Jan. Kastele-ovo iz Dobropolja (1850 gl.) v Bistrici. — 1. Fr. Lipovšek-ovo (2446 gl.) v Litiji. — 3. Jan. Merše-tovo iz Brega v Ribnici. — 1. Mat. Hönigmann-ovo (200 gl.) v Kočevji. — 1. Jož. Krašna-vo iz Budanj (1300 gl.) v Vipavi. —

10. dec. — 3. Jož. Plevel-ovo iz Most (623 gl.) v Kamniku. — 3. Marije Češko-ve iz Zg. Kosez (270 gl.) na Brdu. — 3. Lor. Tekavč-ovo iz Zale (1400 gl.) v Ložu. — 3. Miha Lašič-ovo (266 gl.) v Črnomlju. — 2. Jan. Zor-ovo (Kolar) iz Dvora (7500 gl.) na Verhnikih. — 2. Gr. Homove-ovo iz Hriba (860 gl.) na Verhnikih. — 2. Alb. Lanovič-ovo (1570 gl.) v Črnomlju. — 1. Ign. Muhat-ovo (1325 gl.) v Senožečah. — 1. Jož. Glavič-ovo iz Klečet (1112 gl.) v Žužemberku. — 1. Jak. Saler-jevo iz Studenca (1449 gl. 80 kr.) v Ljubljani. — 1. Urše Smuk-ove iz Planine (600 gl.) v Črnomlju. — 1. Jož. Gergič-ovo (1420 gl.) v Črnomlju. — 1. Marije Fajfer-jeve iz Lesec (1100 gl.) v Radolici.

11. dec. — 2. Jan. Ulčar-jevo iz Mal. Vrha (2334 gl.) v Litiji. — 1. Jernej Hribar-jevo (1428 gl.) v Žužemberku. — 3. Jan. Vilar-jevo iz Pudob (550 in 300 gl.) v Ložu.

Mesečni izkaz banke „Slovenije“.

Požarni oddelek.

Stanje dne 31. oktobra 1873: 14062 polie, 43.577,921 gl. zavarovane istine, 420,232 gl. 26 kr. premije.

30. novembra 1873: 15220 polie, 48,657,187 gl. zavarovane istine, 457,347 gl. 62 kr. premije. — Prirastek: 1158 polie, 3,119,266 gl. zavarovane istine, 37,115,36 premije.

Telegrafične denarne cene

5. decembra.

Papirna renta 70.—. — Srebrna renta 74.25. — 1860letno državno posojilo 102.25. — Bankine akcije 9.86 — Kreditne akcije 233.25. — London 114.—. — Srebro 108.70. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleonsd'or 9.09.

Poslano.

Pri general-direktorju pl. Treuensteinu je bil Redaktor „Laibacherice“ in koj drugi dan je „Laibacherica“ novico prinesla, da general-direktor pl. Treuenstein prevzame vodstvo neke velikanske severno-nemške zavarovalnice (brez imena) na Dunaju, ter pravi, kako velika zguba bo s tem Slovenijo zadela, kar je pa ravno narobe, ker bode „Slovenija“ še le tisti dan, ko njega odstrani, vspešno delovati začela.

Srečno pot in lepo vreme mu voši

France Kadilnik,

blagajnik in delničar
banke „Slovenije“.

(17—1)

Zemljemerec

se priporoča za izmero večih in manjših zemljišč, popravo mej, razdelitev gozdov in pašnikov in za druga tehniška dela.

Več se zve v hiši št. 37. na narodnem trgu v III. nadstropji. (16—2)

Slavnemu občinstvu in posebno še prečastiti duhovščini se priporoča v izdelavo

umetnih cvetlic in vencev

po najboljem okusu, z naglo postrežbo in z nizko ceno.

Franciška Prelih,

(11—2) Št. Petersko predmestje št. 101.

V Mariboru se dobiva:

pri g. A. Novak-u, knjigovezu, in pri g. J. Bohinc-u, spiritualu,

Tomaža Krepčana

„Hoja za Kristusom“,

z zbirko lepih molitev in pesmi.

Drugi pomoženi natis.

Knjiga velja:

Lepo v platno vezana — gl. 90 kr. Z zlatim obrezkom v usnje vez. 1 gl. 40 kr.
Lepo v usnje vezana . . . . . 1 „ 15 „ Nevezana . . . . . — „ 56 „

Kdor kupi dvajset iztisov, dobi enega povrhu. (18—1)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.